ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/23/1283-3159

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	11.03.2024 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	06.12.2023
Teabevaldaja	Põllumajandus- ja Toiduamet aadress: Väike-Paala 3, 11415 Tallinn e-posti aadress: pta@pta.agri.ee
Teabevaldaja vastutava isik	peadirektor
Vaide esitaja (teabenõudja)	Eraisik e-posti aadress: xxxxxxx@xxxxxxx.com

RESOLUTSIOON:
avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 1 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punktide 2 ja 4 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75[1] lõike 3 alusel

1) **teen vaideotsuse rahuldada vaie osaliselt**
2) **teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:**
   a) **vaadata uuesti läbi teabenõue, milles vaide esitaja on soovinud kõiki Astangu mesilates juhtunuga seotud dokumente, sh paikvaatlused, protokollid, proovide saatekirjad, tunnistajate ütlusi ja analüüsiprotokolle ning väljastada soovitud teave, kuna 25 dokumendi läbi vaatamine ja väljastamine ei ole nii suur maht, mis annaks aluse teabenõude täitmisest keelduda kui pole muud alust teabele juurdepääsu piirata. Keeldumise korral tuleb viidata keeldumise alusele ja keeldumist põhjendada;**
   b) **vaadata uuesti läbi vaide esitaja teabenõue, milles vaide esitaja soovis ametnike seletuskirju ning kontrollida piirangu alust. Kui PTA leiab, et piirang on jätkuvalt õiguspärane, siis põhjendada, kelle ja milliseid andmeid seletuskirjad sisaldavad ning milles seisneb eraelu oluline riive;**
   c) **vaadata uuesti läbi vaide esitaja teabenõuded, milles vaide esitaja soovis ühtse**

järelevalve, sh protokollide ja ettekirjutuste koostamise juhendit ning kas väljastada vaide esitajale teave soovitud kujul või keelduda selle väljastamisest kui selleks on õiguslik alus. Keeldumise korral tuleb keeldumist põhjendada;

d) vaadata uuesti läbi vaide esitaja 22.02.2024 teabenõue 1.7-10/49 ja kas väljastada teabenõudes soovitud viie erineva Harku järve piirkonna ja Astangu mesila mesilaste suurenenud suremuse menetluse lõpetanud haldusaktid või kui keeldutakse nende väljastamisest jätkuvalt suure mahu tõttu, siis selgitada, milles suur maht seisneb ja kuidas see takistab asutuse igapäeva ülesannete täitmist.

3) Ülejäänud nõuete osas jätta vaie rahuldamata kuna PTA on vaide esitajale soovitud teabe kas väljastanud või on vaidemenetluses selgunud, et soovitud dokumendid puuduvad.

Jätta vaie rahuldamata ka Astangu mesilaste menetlusega seotud toimiku sisukorra väljastamise osas, kuna PTA-l ei ole võimalik sellist väljavõtet oma infosüsteemist teha ning nimekirja tuleks alles hakata koostama, millisel juhul loetakse selline teabenõue tulenevalt AvTS § 23 lg p-st 5 selgitustaotluseks.

4) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 22.03.2024

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse üksnes vaideotsuse (ülaltoodud punkt 3) rahuldamata jäänud osas. Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide kohaselt on vaide esitaja edastanud korduvalt Põllumajandus- ja Toiduametile (PTA) teabenõudeid, millele PTA ei ole tähtaegselt vastanud ega edastanud ka soovitud dokumente, mistõttu esitas vaide esitaja 06.12.2023 Andmekaitse Inspektsioonile vaide.
2. Kuna vaides esinesid puudused andis inspektsioon vaide esitajale tähtaja vaides esinevate puuduste kõrvaldamiseks
3. 12.12.2023 teatas vaide esitaja, et soovib esitada vaide 02.10.2023, 09.11.2023, 15.11.2023, 27.11.2023, 28.11.2023, 30.11.2023, 04.12.2023 Põllumajandus- ja Toiduametile saadetud teabenõuete täitmata jätmise osas.

4. 18.12.2023 edastas vaide esitaja inspektsioonile PTA vastuse eeltoodud teabenõuetele, millega langes ära vaide ese, milleks oli teabenõuetele vastamata jätmine.
5. Kuna 18.12.2023 dokumentide edastamisega vaide esitaja ühtegi täiendavat nõuet teabenõuete vastamise osas ei esitanud, siis palus inspektsioon 20.12.2023 täpsustada, kas vaide esitaja loeb PTA vastusega vaide teabenõuetele vastamata jätmise osas lahendatuks.
6. 29.12.2023 esitas vaide esitaja vaide täienduse, mille kohaselt on PTA ebaseaduslikult keeldunud talle väljastamast ametnike selgitusi, mis puudutab Orasheina x toimunut. Samas vaides oli ka etteheiteid PTA-le ning pöördumise lõpus ka PTA selgitus, miks seletusi vaide esitajale ei väljastata.
7. 02.01.2024 täpsustas vaide esitaja oma vaiet, (mis oli adresseeritud ka PTA-le) milles soovis, et PTA avaldaks selgituste väljastamisest keeldumise seaduslikud alused.
8. Kuna vaide esitaja edastas vahepeal ühes dokumendis nii vaide täiendusi inspektsioonile kui teabenõudeid PTA-le, millele oli ka osaliselt vastuseid saanud, siis et aru saada, millised dokumendid on jätkuvalt väljastamata palus inspektsioon seda 16.01.2024 täpsustada. Ühtlasi juhtis inspektsioon vaide esitaja tähelepanu sellele, et HMS-is on vaidele esitatud kindlad vorminõuded, mis ei näe ette, et vaiet saab esitada koos teabenõuete ja selgitustaotlustega teisele asutusele, kelle tegevuse peale on vaie esitatud.
9. 25.01.2024 täpsustas vaie esitaja oma vaiet. Eeltoodud täpsustustes selgitas vaide esitaja, et erinevad pöördumised on ühes dokumendis edastatud põhjusel, et nad on üldjuhul omavahel seotud ning selline edastamine vähendab **vaide esitaja** halduskoormust ja aega.
10. Peale vaide täpsustamist tegi inspektsioon PTA-le järelepärimise
11. 07.02.2024, 09.02.2024 ja 16.02.2024 esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspektsioonile täiendavad vaided.
12. 22.02.2024 vastas PTA inspektsiooni järelepärimisele.
13. 05.03.2024 teavitas vaide esitaja inspektsiooni, et PTA on talle küsitud ametivanded väljastanud ja ta võtab selles osas vaide tagasi.
14. 07.03.2024 esitas vaide esitaja inspektsioonile täiendava vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

25.01.2024 vaide täpsustuste kohaselt ei ole PTA väljastanud vaide esitajale järgmiste dokumentide koopiaid:
1 . Seoses Astangu mesilates juhtunuga kõiki asjasse puutuvaid dokumente. 17.01.2024. kirjaga nr 1.7-10/8-1 keeldus PTA Astanguga seotud teabenõude täitmisest lähtudes avaliku teabe seaduse § 23 lg p 3 alusel põhjendusega, et kõikide selle menetluse mitmekümne erineva dokumendi läbivaatamine ja nende baasil uue info kokku panek on ajamahukas. Dokumendid sisaldavad eraisikute andmeid.

Vaide esitaja leiab, et kuna otsus ei ole faktipõhiselt põhjendatud ning uue info kokkupanekut ei ole palutud, siis esitab vaide esitaja eeltoodu osas vaide.

2. Väljastatud ei ole Orasheina tee asja toimikust sisukorda ning protokollide nr 3-447-23, 1-447-23 ning KP-2308645 saatekirju

3. *Ei ole väljastatud 24.08.2023 proovivõtu protokolli nr 3-447-23 analüüsi vastust.*

4. Eraldi oli küsitud aruannetes sisalduvat teavet mesinduse valdkonnas 2022 tehtu kohta ja mesinduse valdkonna 2022 "töötulemuste ja ülesannete täitmise aruanne" dokumenti.

Mesinduse valdkonna 2022 "töötulemuste ja ülesannete täitmise aruanne" dokumenti ei

väljastatud ja väljastamisest ei keeldutud. Ilmselt sellenimelist dokumenti ei ole olemas ning PTA oleks pidanud sellele asjaolule viidates keelduma teabenõude täitmisest. Väga raske on teada PTA-s koostatud dokumentide täpseid nimesid, kui PTA sellekohast teavet ilmselt suurest hirmust, tegemata töö ilmsikstuleku kartuses kiivalt varjab. Peidetakse käskkirju, milles on PTA koostatud dokumentide nimed mainitud. PTA on minuga kirjavahetuses tunnistanud, et ei ole mesinduse valdkonnas praktiliselt mitte midagi teinud.

Tänaseks on selgunud, et mesilaste valdkonna teave suures osas peab sisalduma "Loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruanne" dokumentides, millised peavad ilmselt olema avalikustatud.

2022 nii puuduliku informatsiooniga aruande all pidasin ma silmas PTA kodulehel olevat ilustavat ilukirjanduslikku üllitist- PTA "2022 aastaaruanne" dokumenti, milles puudub oluline teave mesindus valdkonnas tehtust. https://pta.agri.ee/pta-aasta-aruanded

"Juhul kui PTA-l on mesinduse valdkonna 2022 "töötulemuste ja ülesannete täitmise aruanne" dokument, siis nõuan selle dokumendi viivitamata väljastamist. " oli mõeldud minu selgelt väljendatud taotlusena vaide menetluses.

5. Ametnike seletuskirjade väljastamisest keeldumisel ei ole viidatud keeldumise alusele. Tänaseks päevaks on mul põhjendatud kahtlus, et tegelikult kaebuse menetlust ei tehtud ja seletusi ei võetud.

07.02.2024, 09.02.2024 ja 16.02.2024 esitas vaide esitaja inspektsioonile täiendavad vaided, milles esimese vaide kohaselt ei ole PTA vaide esitajale väljastanud ühtse järelevalve, sh protokollide ja ettekirjutuste koostamise juhendit. 09.02.2024 vaide kohaselt ei ole PTA vaide esitajale väljastanud kõiki soovitud ametnike ametivandeid ning 16.02.2024 esitatud vaide kohaselt ei PTA vaide esitajale väljastanud Orasheina tee 6 mesilaste suurenenud suremise menetluse lõpetamise haldusakti.

07.03.2024 esitas vaide esitaja inspektsioonile täiendava vaide, mille kohaselt Põllumajandus- ja Toiduamet ei ole teabenõude korras väljastanud viie erineva Harku järve piirkonna ja Astangu mesila mesilaste suurenenud suremise menetlust lõpetanud haldusakti ning viidanud keeldumise alusele

Vaide esitaja palub Andmekaitse Inspektsioonil teha PTA-le ettekirjutus, millega kohustada eelnimetud dokumendid vaide esitajale väljastama.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

17.01.2024 kirjaga nr 1.7-10/8-1 keeldus PTA Astanguga seotud teabenõude täitmisest, suure mahtu tõttu. PTA selgituste kohaselt seisneb suur maht selles, et 25 erinevat dokumenti tuleb põhitegevuse infosüsteemist välja otsida ja läbi vaadata ning eraisikust mesinike andmed eemaldada. See nõuab päris palju tööaega ja seetõttu amet keeldus teabe väljastamisest. Kuna dokumendid sisaldavad isikuandmeid ei saa seda tööülesannet ameti sees jagada. Toimiku sisukorda PTAl ei ole vaid infosüsteemis tekivad dokumendid erinevate järelevalveobjektide ehk klientide alla. Ka Webdesktopis ei ole võimalik päringuga neid dokumente kätte saada, ehk seda teavet peab hakkama süstematiseerima ja kokku panema.

Orasheina teel on PTA menetlenud kolme juhtumit. Need on: 1. Orasheina tee 6 - PTA-le esitatud vihje kontrollimine eesmärgiga kontrollida peetavate loomade (koerad) heaolunõuete tagamist nende pidamisel; 2. Orasheina tee x – Xxxx Xxxxxxx nimel on mesila PRIA registreerimisnumbriga EExxxxx, kus 2023. a augustis leidis aset mesilaste suurenenud suremus; 3. Orasheina tee xxx – Eraisik andis vihje, et antud aadressil on PRIAs registreerimata mesila. Antud juhtumi kohta on koostatud protokoll nr 01-401-23/xxx, millega kohustati

loomapidajat antud aadressil asuv mesila PRIAs registreerima. Mesila on PRIAs registreeritud numbriga EExxxxxx. 2 Protokollid nr 3-447-23, nr 1-447-23 ning nr KP-2308645 on seotud Orasheina tee x juhtumiga seoses mesilaste suurenenud suremusega. Nendel protokollidel ei ole saatekirju, sest need on paikvaatluse protokollid. Need protokollid on Eraisikule edastatud ja ta on nende kohta ka küsimused esitanud, millele on samuti vastatud. Antud vastus on lisatud juurde lisatud lisas

Proovivõtmise kohta koostatakse PTA infosüsteemis tellimusleht LABRIS-e Keemialaborile võimalike taimekaitsevahendi jääkide sisalduse määramiseks. Nimetatud tellimuslehtede kuvatõmmised on lisatud kirjale ja need on edastatud ka Eraisikule. Loomataudide uurimiseks sellist süsteemi ei ole ja seetõttu koostatakse loomataudide tuvastamiseks võetud proovide uurimiseks eraldi kaaskiri

Puuduvad saatekirjad väljastas PTA Eraisikule 21.02.2024 vastuses ja see vastuskiri on juurde lisatud lisas 1.

Inspektsioonile arusaadavalt on PTA 15.12.2023 kirjaga nr 5-1/7543-28 väljastanud vaide esitajale Orasheina tee menetlusega seotud toimiku dokumentide nimekirja. Vaide esitaja on 02.01.2024 pöördumises küsinud miks ei ole seal registreeritud kõiki dokumente?

Vastus 02.01.2024 pöördumisele on lisas 1 ja talle olid saatmata jäänud lemmiklooma passidest fotod ning amet väljastas kõik dokumendid mis selle järelevalve juures olid infosüsteemi lisatud. See puudutab Orasheina tee x juhtumit, kus PTA kontrollis esitatud vihjet eesmärgiga kontrollida peetavate loomade (koerad) heaolunõuete tagamist nende pidamisel.

Proovivõtu protokolli nr 3-447-23 vastus (uurimisteade TA 2321076-V) on vaide esitajale saadetud 14.11.2023, millelt nähtub, et proov on võetud 21.08.2023. Kuna vaide esitaja on soovinud saada 24.08.2023 võetud proovi analüüsi vastuseid, siis palus inspektsioon selgitada, mis numbriga on 24.08.2023 võetud proovi protokoll. Kui eeltoodud kuupäeval võetud proovi vastust ei ole, siis miks ei keeldutud teabenõude täitmisest ning ei põhjendatud keeldumist?

Vastuses inspektsiooni järelepärimisele selgitas PTA, et kaaskirjale TA2321076 sai ekslikult kirja, et proovivõtu kuupäev oli 21.08.2023. Tegelikult oli proov võetud 24.08.2023. Seega on uurimisteatel TA 2321076- V analüüsi tulemused 24.08.2023 võetud proovi kohta.

2022 mesindust puudutava töötulemiste aruannete osas on PTA selgitanud, et PTA vastas oma vastuskirjas 15.12.2023 nr 5-1/7543-28, et PTA-l ei ole sellist aruannet. Kahjuks sattus sellese vastusesse kirjaviga seaduse viites ja selle eest oleme ka Eraisiku ees vabandanud.

17.01.2024 dokumendis nr 1.7-10/7-1 keeldus PTA väljastamast kõiki vaide esitaja poolt soovitud juhendeid põhjendusega, et need on valdkondlike käsiraamatute osa ning palus vaide esitajal kokku leppida aeg nendega kohapeal tutvumiseks. Valdkondlikud käsiraamatud on ametis loodud selleks, et abistada ametnikke teenuste ja protsesside läbiviimisel. Käsiraamatutes on tööjuhised ja need ei ole mõeldud avalikustamisele. Tegemist on õigusaktide ja normide rakendamist seletavate juhistega, näitlike materjalidega järelevalveobjektidest jne. Eraisik on ka ise Põllumajandus- ja Toiduameti järelevalvealune ja PTA poolt ei ole võimalik avalikustada tegevusjuhiseid järelevalveobjektile.

02.01.2024 saabunud päring jäi PTA-l teabenõudena registreerimata ja registreeriti selle asemel kaebusena. 02.01.2024 päringule vastas amet lisas 1 toodud kirjas.

Eraisik soovis oma 31.01.2023 esitatud pöördumises registreerimise numbriga 1.7-10/27 järgmiste teenistujate ametivandeid, väljavõte pöördumisest: „Eeltooduga seoses palun väljastada teabenõude korras PTA ausate ametnike Xxxxx Xxxxxx, Xxxxx Xxxxx, Xxxx

Xxxxx, Xxxxxx Xxxxx Xxxx.-Xxx Xxxxxxi, Xxx Xxxxxx ja Xxxx Xxxxxxxx allkirjastatud ametivanded“ ja nende väljastamiseks pöördus amet Riigi Tugiteenuste keskuse poole. PTA-l olid osade teenistujate ametivannete koopiad ehk tõmmised ilma omakäelise allkirjata. Koopia alusel väljastamine ei ole selle juhtumi puhul korrektne asjade lahendamine. RTK saatis 12.02.2024 Eraisikule ametivanded ja see registreeriti PTA dokumendihaldussüsteemis registreerimise numbriga 1.6-1/238-2. Teenistuslehtede arhiivis puudusid Xxxx-Xxx Xxxxxxx ja Xxxx Xxxxxx ametivanded ning need ametivanded väljastab amet koos Xxxx Xxxxx ja Xxxxx Xxxxx ametivannetega. PTA pidi piirkondlikes esindustes ametivanded üles otsima. Eraisik soovib oma 09.02.2024 pöördumises täiendavaid ametivandeid Xxxxx Xxxxx ja Xxxxx Xxxxx kohta ning selle teabenõude vastamine on PTA-le veel töös.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Andmekaitse Inspektsiooni pädevus

1. Tulenevalt AvTS § 45 lg 1 p-st 1 teostab Andmekaitse Inspektsioon teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel. Andmekaitse Inspektsiooni pädevusse ei kuulu dokumentide nõuetele vastavuse kontrollimine ega see, kas ja mis põhjusel ei ole mingeid dokumente koostatud või menetlust algatatud.

2. Seega kontrollib inspektsioon vaidemenetluses ainult asutuse valduses olevatele dokumentidele juurdepääsu võimaldamist ja teabenõuete täitmise keeldumise õiguspärasust.

Juurdepääs avalikule teabele

3. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või sellel alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Sama paragrahvi lg 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes juhul kui selleks on seadust tulenev alus.

AvTS § 9 lg 2 p 1 kohaselt on teabevaldajad teabele juurdepääsu võimaldamisel kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele teabenõudjal on juurdepääsuõigus ning tagama teabele juurdepääsupiirangutest kinni pidamise (AvTS § 9 lg 2 p 7).

4. AvTS § 18 lg 1 kohaselt tuleb teabenõudele vastata viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Siinkohal juhin vaide esitaja tähelepanu sellele, et kuigi seaduse kohaselt on igaühel õigus esitada teabenõudeid, tuleb oma õigusi kasutada vastutustundlikult, st et arvestada tuleb sellega, et asutusel ei ole võimalik kogu aeg tegeleda ainult ühe inimesega, kuna ka kõigile teistele pöördujatele tuleb vastata samuti tähtaegselt ning asutuse ressursid ei ole piiramatud.

5. Kui teabenõuet on vaja täpsustada või teabe väljaselgitamine on aeganõudev, siis võimaldab AvTS § 19 teabenõude täitmise tähtaega pikendada kuni viieteist tööpäevani, kuid pikendamisest tuleb teabenõudjat teavitada koos põhjendustega viie tööpäeva jooksul. Põhjendustest peab teabenõudajal olema arusaadav, miks teabenõudele vastamise tähtaega pikendati. Seega kui pikendamise põhjuseks on see, et teabe välja selgitamine on aeganõudev, siis ei ole õiguspärane ega asjakohane öelda teabenõudjale, et teabenõuet on vaja täpsustada.

6.See, kui dokument sisaldab ka piiranguga andmeid, ei tähenda seda, et teabenõude korral selliseid dokumente üldse ei väljastata. Sellisel juhul tuleb väljastada see osa teabest või dokumendist, millele piirangud ei laiene. Nimelt sätestab AvTS § 38 lg 2, et kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemise, siis tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta

juurdepääsupiirangud ei kehti.

7. AvTS § 23 annab teabenõude täitmist keeldumise alused. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt tuleb keeldumist ka põhjendada. Ehk siis kui teabenõude täitmisest keeldutaks näiteks suure mahu tõttu (AvTS § 23 lg 2 p 3), siis ei piisa siin ainult viitest seaduse sättele, vaid teabenõudjale peab olema ka arusaadav, milles suur maht seisneb.

8. Vaide esitaja on mitmes vaides ka märkinud, et viidatud ei ole keeldumise alusele. Kuna teabenõuetele vastamine on haldustoiming, mis on vormivaba, siis ei näe ka seadus ette, et tingimata tuleb viidata seaduse sättele, kui keeldumisest on isikule arusaadav, mis põhjusel talle teavet ei väljastata.

Vaide esitamine

9. HMS § 71 lg 1 sätestab, et isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide. Sama seaduse § 75 kohaselt tuleb vaie haldusaktile või toimingile esitada 30 päeva jooksul, kui seadus ei sätesta teisiti, arvates päevast, mil isik vaidlustatavast haldusaktist või toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama. Seega, kui rikkumisest teada saamisest on möödunud rohkem kui 30 päeva, siis nende teabenõutele vastamise/vastamata jätmise osas vaiet enam esitada ei saa.

10. Nõuded vaidele tulenevad HMS § 76 lg-st 2 ja 3. Eeltoodud sätted ei anna võimalust esitada vaiet koos teisele asutusele esitatavate teabenõuete ja selgitustaotlustega, kus inspektsioonil vaide saajana tuleb tihti tuvastada, mis on adresseeritud inspektsioonile ja mis teisele asutusele. Kui vaie ei vasta seaduses sätestatud nõuetele aitab haldusorgan puudused kõrvaldada või annab vaide esitajale 10-päevase tähtaja puuduste kõrvaldamiseks (HMS 76). HMS § 79 lg 1 p 2 kohaselt vaie tagastatakse kui vaide esitaja määratud tähtajaks vaides esinevaid puudusi ei kõrvalda.

11. Ka antud juhul juhtis Andmekaitse Inspektsioon 16.01.2024 vaide esitaja tähelepanu sellele, et vaie ei vasta seaduses sätestatud nõuetele, kuna seadus ei näe ette võimalust esitada vaiet koos teistele asutustele edastatud taotlustega. Vastuseks eeltoodule selgitas vaide esitaja, et erinevad pöördumised on ühes dokumendis edastatud põhjusel, et nad on üldjuhul omavahel seotud ning selline edastamine vähendab **vaide esitaja halduskoormust ja aega** ning jätkas samal viisil vaiete esitamist.

12. Siinkohal juhin vaide esitaja tähelepanu sellele, et vaide esitaja ei saa siin lähtuda enda mugavusest, vaid vaide esitaja peab vaide esitamisel (analoogsel kohtule kaebuse esitamisel) lähtuma seaduses sätestatud nõuetest ning arvestama ka asutuste halduskoormusega. Vaide esitaja ei saa eeldada, et asutus tegeleks ainult tema pöördumistega. Kuna asutuse poole pöörduvad paljud kodanikud, siis tuleb asutusel tegeleda ka teiste isikute/asutuste pöördumistele vastamisega. Seega tuleb ka vaide esitajal oma **õigusi kasutada vastutustundlikult ning asutusi ülemääraselt koormamata.**

Kuigi antud juhul ei vasta kõik vaided seaduses sätestatud nõuetele, ei tagasta inspektsioon neid siiski läbi vaatamata, vaid lahendab vaided nii nagu inspektsioon neist aru sai.

Teabenõuetele vastamine

13. Kõigepealt pean vajalikuks selgitada, et kuigi teabenõudele tuleb vastata hiljemalt viie tööpäeva jooksul, ja kui teabevaldaja ei ole tähtaegselt teabenõudele vastanud, on ta küll rikkunud teabenõudele vastamise tähtaega, kuid kui menetluse jooksul teabenõudele vastatakse, siis sellega rikkumine lõpeb ning sellisel juhul puudub alus ettekirjutuse tegemiseks.

14. Vaide kohaselt palus vaide esitaja 30.11.2023 teabenõudes väljastada kõik Astangu mesilates juhtunuga seotud dokumendid, sh paikvaatlused, protokollid, proovide saatekirjad, tunnistajate ütlused, analüüsiprotokolli ja toimiku sisukorra. 17.01.2024 kirjaga nr 1.7-10/8-1 keeldus PTA Astanguga seotud teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel suure mahu tõttu. Vastuses inspektsiooni järelepärimisele on PTA selgitanud, et suur maht seisneb selles, *et 25 erinevat dokumenti tuleb põhitegevuse infosüsteemist välja otsida ja läbi vaadata ning eraisikust mesinike andmed eemaldada. See nõuab päris palju tööaega ja seetõttu amet keeldus teabe väljastamisest. Kuna dokumendid sisaldavad isikuandmeid ei saa seda tööülesannet ameti sees jagada. Toimiku sisukorda PTAl ei ole vaid infosüsteemis tekivad dokumendid erinevate järelevalveobjektide ehk klientide alla. Ka Webdesktopis ei ole võimalik päringuga neid dokumente kätte saada, ehk seda teavet peab hakkama süstematiseerima ja kokku panema.*

15. Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga ei nõustu, et 25 dokumendi välja otsimine ning piiranguga teabe kinni katmine on sedavõrd ajamahukas, et annaks aluse teabenõude täitmisest suure mahu tõttu keelduda. Kui dokumentide väljaotsimine oli mingil põhjusel aeganõudev, siis oli võimalus küll teabenõude täitmise tähtaega pikendada viieteist tööpäevani, kuid teabenõude täitmisest keeldumine ei ole põhjendatud, mistõttu tuleb selles osas teabenõue uuesti läbi vaadata.

16. Küll aga nõustub inspektsioon sellega, et kui vaide esitaja poolt soovitud toimiku sisukorda ei ole võimalik ühestki infosüsteemist, sh dokumendiregistrist välja võtta ning seda tuleks alles koostama hakata, siis selles osas ei ole tegemist teabenõudega, vaid tegemist on selgitustaotlusega. Sellisel juhul tuleb teabenõude täitmisest keelduda ja põhjendada keeldumist.

17. Vaide punktide 2 ja 3 kohaselt ei ole PTA vaide esitajale väljastatud Orasheina tee asja toimikust sisukorda ning protokollide nr 3-447-23, 1-447-23 ning KP-2308645 saatekirju ning 24.08.2023 proovivõtu protokolli nr 3-447-23 analüüsi vastust.

Inspektsioonile arusaadavalt on PTA 15.12.2023 kirjaga nr 5-1/7543-28 väljastanud vaide esitajale Orasheina tee menetlusega seotud toimiku dokumentide nimekirja. Vaide esitaja on 02.01.2024 pöördumises küsinud miks ei ole seal registreeritud kõiki dokumente? Vastuses inspektsiooni järelepärimisele on PTA selgitanud, et *02.01.2024 pöördumisele on lisas 1 ja talle olid saatmata jäänud lemmiklooma passidest fotod ning amet väljastas kõik dokumendid mis selle järelevalve juures olid infosüsteemi lisatud. See puudutab Orasheina tee x juhtumit, kus PTA kontrollis esitatud vihjet eesmärgiga kontrollida peetavate loomade (koerad) heaolunõuete tagamist nende pidamisel.*

18. PTA selgituste kohaselt sai *proovivõtu protokolli nr 3-447-23 kaaskirjale TA2321076 ekslikult kirja, et proovivõtu kuupäev oli 21.08.2023. Tegelikult oli proov võetud 24.08.2023. Seega on uurimisteatel TA 2321076- V analüüsi tulemused 24.08.2023 võetud proovi kohta. Protokollid nr 3-447-23, nr 1-447-23 ning nr KP-2308645 on seotud Orasheina tee x juhtumiga seoses mesilaste suurenenud suremusega. Nendel protokollidel ei ole saatekirju, sest need on paikvaatluse protokollid. Need protokollid on Eraisikule edastatud ja ta on nende kohta ka küsimused esitanud, millele on samuti vastatud*.

19. Eeltoodust tulenevalt kuna PTA on menetluse käigus edastanud vaide esitajale Orasheina tee x menetlusega seotud toimikust puuduolevad dokumendid ning selgitanud dokumentide kuupäevade erinevust ehk siis inspektsioonile arusaadavalt on PTA kõik olemasolevad dokumendid vaide esitajale edastanud ning täiendavaid dokumente PTA-l vaide esitajale edastada ei ole, millega loeb inspektsioon eeltoodud teabe osas teabenõude täidetuks. Kui siiski on vaide esitaja siin pidanud silmas mesilate suremusega seotud toimiku sisukorda, siis tuleb vaide esitajal seda teabe küsimisel täpsustada.

20. Mis aga puudutab vaide esitaja poolt küsitud mesinduse valdkonna 2022 töötulemuste ja ülesannete täimise aruannet, siis vastuses inspektsiooni järelepärimisele selgitas PTA oma vastuses, et *PTA vastas oma vastuskirjas 15.12.2023 nr 5-1/7543-28 vaide esitajale, et PTA-l ei ole sellist aruannet. Kahjuks sattus sellese vastusesse kirjaviga seaduse viites ja selle eest on ka Eraisiku ees vabandatud*.

21. Eeltoodu jääb inspektsioonile arusaamatuks, kuna 15.12.2023 kirjas nr 5-1/7543-28 keeldus PTA teabe väljastamisest suure mahu tõttu ning teavitas, et järelevalve tulemused on avaldatud PTA veebilehel: https://pta.agri.ee/jarelevalve-korraldus-ja-tulemused/jarelevalvetulemused-ettekirjutused.

Siinkohal juhin PTA tähelepanu sellele, et kuna vaide esitaja küsis töötulemuste aruannet, siis kui PTA-l soovitud kujul dokumenti ei ole, siis tuleb seda selgesõnaliselt ka vaide esitajale öelda. Järelevalvetulemuste-ettekirjutuste avalikustamist ei saa siiski samastada töötulemuste aruandega, seda enam, et soovitud oli just mesinduse valdkonna töötulemuste aruannet. Kuna aga vastuses inspektsiooni järelepärimisele on PTA kinnitanud, et neil eraldi mesindusvaldkonda puudutavat aruannet ei ole, siis jääb vaie selles osas rahuldamata. Küll aga tuleb PTA-l edaspidi teabenõuetele vastamisel üheselt ja arusaadavalt keeldumist põhjenda.

22. 25.01.2024 vaide täpsustuses on vaide esitaja märkinud, et *ametnike seletuskirjade väljastamisest keeldumisel ei ole viidatud keeldumise alusele. Tänaseks päevaks on mul põhjendatud kahtlus, et tegelikult kaebuse menetlust ei tehtud ja seletusi ei võetud.*

Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga üheselt ei nõustu, kuna 15.12.2023 vaide esitajale edastatud vastuses on PTA keeldunud soovitud ametnike selgituste väljastamisest põhjendusega, et neile kehtib piirang AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel eraelu kaitseks. Samas ei ole PTA vaide esitaja selgitanud, milles konkreetsel juhul oluline eraelu riive seisneb. Vaide esitaja on vaide täpsustuses asunud ka seisukohale, et seletuskirjad saavad sisaldada ainult tema isikuandmeid, mida tal on õigus saada, kuid ei saa sisaldada töötajate eraelulisi andmeid.

23. Eeltoodust tulenevalt tuleb PTA-l teabenõue, milles vaide esitaja soovis ametnike seletuskirju uuesti läbi vaadata ning hinnata piirangu põhjendatust. Kui PTA leiab jätkuvalt, et seletuskirjade väljastamine riivab isikute eraelu puutumatust, siis põhjenda, kelle ja millised eraelu kahjustavaid andmeid soovitud dokumendid sisaldavad ning milles seisneb eraelu oluline riive.

24. Peale 25.01.2024 vaide täpsustamist on vaide esitaja edastanud Andmekaitse Inspektsioonile täiendavalt 4 vaiet, mille kohaselt ei ole PTA talle väljastanud ühtse järelevalve, sh protokollide ja ettekirjutuste koostamise juhendit, kõiki soovitud ametnike ametivandeid, Orasheina tee x mesilaste suurenenud suremise menetluse lõpetamise haldusakti ning viie erineva Harku järve piirkonna ja Astangu mesila mesilaste suurenenud suremuse menetluse lõpetanud haldusakte.

25. 07.02.2024 vaides soovitud ühtse järelevalve, sh protokollide ja ettekirjutuste koostamise juhendi osas on edastatud dokumentidest nähtuvalt PTA 17.01.2024 kirjaga nr 1.7-10/7-1 vaide esitajale selgitanud, et soovitud dokumendid on ameti valdkondlike käsiraamatute osa ja ligipääs nendele dokumentidele võimaldatakse ameti ruumides kohapealse tutvumise teel. Eeltoodust ei nähtu, et soovitud teabele oleks kehtestatud juurdepääsupiirangut ning puudub ka põhjendus, miks vaide esitajale ei väljastata teavet tema poolt soovitud kujul. Nimelt sätestab AvTS § 17 lg 1 p 1, et teabevaldaja täidab teabenõude teabenõudja poolt soovitud viisil, väljastades teabe teisaldatavale andmekandjale digitaalselt või teabenõudes märgitud elektronpostiaadressil. Sama paragrahvi lg 2 sätestab alused, millal on teabevaldajal võimalik keelduda soovitud viisil teabenõude täitmisest. Seega tuleb PTA-l eeltoodu osas teabenõue uuesti läbi vaadata ning kas väljastada soovitud teave või keelduda selle väljastamisest, kui

selleks on seadusest tulenev alus.

26. 09.02.2024 vaide kohaselt ei ole PTA väljastanud vaide esitajale kõiki tema poolt soovitud ametnike ametivandeid. Eeltoodu osas on vaide esitaja 05.03.2024 pöördumises inspektsiooni teavitanud, et PTA on talle soovitud ametivanded väljastanud, mistõttu võtab ta 09.02.2024 esitatud vaide tagasi, millega selles osas menetlus lõppeb (HMS § 43 lg 1 p 2).

27. 16.02.2024 täiendava vaide kohaselt ei ole PTA vaide esitajale väljastanud Orasheina tee x mesilaste suurenenud suremise menetluse lõpetanud haldusakti. PTA on 17.01.2024 kirjaga nr 1.7-10/8-1 vaide esitajale selgitanud *, et PTA loeb menetluse protokolli saatmise ehk haldusakti teatavaks tegemisega. Protokoll on teile saadetud*. Siinkohal peab Andmekaitse Inspektsioon vajalikuks märkida, et üldjuhul ei ole protokolli puhul tegemist haldusaktiga, v.a juhul kui on tegemist protokollilise otsusega. Olenemata sellest, kas antud juhul saab protokolli lugeda haldusaktiks või mitte, on inspektsioonile PTA vastusest üheselt arusaadav, et peale protokolli muud dokumenti/haldusakti koostatud ei ole.

28. Siinkohal pean vajalikuks vaide esitajale selgitada, et inspektsiooni pädevuses ei ole teostada järelevalvet selle üle, kas ja millised dokumente peab PTA menetluses koostama. Inspektsiooni järelevalvepädevus piirdub sellega, et kui soovitud dokument on olemas ja pole alust sellele juurdepääsu piirata, siis tuleb see väljastada. Kui aga soovitud dokumenti ei eksisteeri, siis ei saa inspektsioon kohustada asutust seda koostama. Eeltoodust tulenevalt jääb vaie Orasheina tee x mesilaste suurenenud suremise menetluse lõpetanud haldusakti väljastamiseks ettekirjutuse tegemiseks rahuldamata, kuna inspektsioonile arusadavalt peale protokolli muud otsust ei ole.

29. 07.03.2024 esitatud vaide kohaselt ei ole PTA vaide esitajale väljastanud viie erineva Harku järve piirkonna ja Astangu mesila mesilaste suurenenud suremuse menetluse lõpetanud haldusakti.

Vaidest nähtuvalt on PTA 06.03.2024 kirjaga nr 1.7-10/49/1 keeldunud teabenõude täitmisest suure mahu tõttu, kuna nende töötlemine ja piiranguga teabe eemaldamine on ajamahukas. Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga ei nõustu, kuna inspektsioonile arusaadavalt on küsitud kuue haldusakti koopiat. Kui siiski peaks olema tegemist mahukate dokumentidega, mis annab aluse teabenõude täitmisest keelduda suure mahu tõttu, siis tuleb teabenõudjale ka selgitada, milles suur maht seisneb. Antud juhul ei ole arusaadav, milles suur maht seisneb. Seega tuleb eeltoodud teabenõue uuesti läbi vaadata ja kas edastada vaide esitajale tema poolt soovitud dokumendid või kui keeldutakse suure mahu tõttu, siis selgitada, milles suur maht seisneb.

Kokkuvõtteks

30. Eeltoodust tulenevalt tuleb PTA-l uuesti läbi vaadata teabenõuded, milles vaide esitaja on korduvalt soovinud kõik Astangu mesilates juhtunuga seotud dokumente, sh paikvaatlused, protokollid, proovide saatekirjad, tunnistajate ütlused, analüüsiprotokolle, kuna 25 dokumendi läbivaatamine ja teabe kinniakatmine ei ole nii suur maht, mis annaks teabenõude täitmisest suure mahu tõttu keelduda. Samuti tuleb PTA-l uuesti läbi vaadata vaide esitaja teabenõuded, milles vaide esitaja soovis ühtse järelevalve, sh protokollide ja ettekirjutuste koostamise juhendit ning ametnike seletuskirju ning kas väljastada vaide esitajale teave soovitud kujul või keelduda selle väljastamisest kui selleks on õiguslik alus.

31. Samuti tuleb PTA-l uuesti läbi vaadata vaide esitaja 22.02.2024 teabenõue 1.7- 10/49 ja kas väljastada teabenõudes viie erineva Harku järve piirkonna ja Astangu mesila mesilaste suurenenud suremuse menetluse lõpetanud haldusaktid või kui keeldutakse nende väljastamisest jätkuvalt suure mahu tõttu, siis selgitada, milles suur maht seisneb ja kuidas see takistab asutuse igapäeva ülesannete täitmist.

32. Ülejäänud nõuete osas jätta vaie rahuldamata kuna PTA on vaide esitajale soovitud teabe kas väljastanud või keeldunud õiguspäraselt selle väljastamisest.

33. Jätta vaie rahuldamata ka Astangu mesilaste menetlusega seotud toimiku sisukorra väljastamise osas, kuna PTA-l ei ole võimalik sellist väljavõtet oma infosüsteemist teha ning nimekirja tuleks alles hakata koostama, millisel juhul loetakse selline teabenõue tulenevalt AvTS § 23 lg p-st 5 selgitustaotluseks, mille üle inspektsioon järelevalvet ei teosta.

/allkirjastatud digitaalselt/
Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel